

TEADUSNÕUKOGU ISTUNGI PROTOKOLL

Akadeemia tee 23, Tallinn

31. august 2015.a nr 4

Algus 13.00 lõpp 15.05

Juhataja: Martti Raidal

Protokollija: Kristian Sülluste

Osa võtsid: Ivo Heinmaa, Andi Hektor, Mario Kadastik, Anne Kahru, Kaja Kasemets, Tuuli Käämbre, Urmas Nagel, Tõnis Pehk, Martti Raidal, Toomas Rõõm, Tiit Saluvere, Jüri Siigur, Raivo Stern, Igor Ševtšuk, Toomas Välimäe (registreerimisleht lisatud).

Päevakord:

1. KBFI teadusnõukogu liikmete valimine.
2. ASTRA meetme informatsioon.
3. Tippkeskuste taotluste info.
4. KBFI teadurite valimine.
5. Kohalalगतatud küsimused.

Martti Raidal teeb ettepaneku arutada tippkeskuste ja ASTRA taotlusvooru küsimusi päevakorra esimeses pooles, lisada kolmanda punktina arutelu TANi raporti (koostaja Gunnar Okk) tulemustest ja KBFI teadusnõukogu seisukohtadest selles osas ning päevakorra viimaste punktidenä viia läbi valimised.

Päevakord kinnitatakse ühehäälselt.

1. Tippkeskuste taotluste info.

Raivo Stern annab ülevaate KBFIga seotud tippkeskuste taotlustest ja neis osalevatest uurimisgruppideist. KBFI koordineerimisel koostati kolm taotlust: Els Heinsalu juhitud „Komplekssüsteemide tippkeskus“ (partneritena TLÜ, TTÜ ja TÜ), Urmas Nageli juhitud tippkeskus „Kontrollitud korrastatus kvant- ja nanomaterjalides“ (partnerid TÜ ja TTÜ) ning Martti Raidali juhitud astro- ja osakestefüüsika töörühmi koondav tippkeskus „Tume universum“ (partnerid TÜ ja Tartu Observatoorium). Tippkeskused on kõik loodusteaduste, kitsamalt füüsika valdkonnas. Kokku kandideerib loodusteaduste valdkonnas 6 tippkeskuse taotlust. Lisaks loetletutele osaleb Anne Kahru töörühm Maaülikooli koordineeritud tippkeskuses (juht Tiina Nõges) „Resource challenges: agriculture, aquaculture and environmental pollutants“. Taotlus on esitatud põllumajandusteaduste valdkonnas.

Informatsioon võetakse teadmiseks.

2. ASTRA meetme informatsioon.

ASTRA meede on TA asutuste strateegilise arengu toetamise programm, mille ettepanekud investeringuteks pidi algsete plaanide kohaselt esitama augusti lõpuks- 31.08. Tähtaega

pikendati kuni 30.10 Haridus – ja Teadusministeeriumi ettepanekul seoses vajadusega põhjalikumalt planeerida ja ette valmistada projektid strateegilisteks muudatusteks ja ka asutuste ühinemiseks, mida ASTRA programm toetab.

ASTRA investeerimisettepanekud hõlmavad nii investeringuid hoonetesse kui sisutegevustesse. Sisutegevuste projektide mahud on piiratud ülempiiriga baasfinantseerimise proportsiooni alusel. KBFI sisutegevuste toetuse ülempiir projektis on ca 980 000 eurot. KBFI plaan on esitada projekt nii sisutegevuste kui hoonete renoveerimise osas.

Martti Raidal: ASTRA programmist ajendatud ühinemisläbirääkimiste ettepaneku on KBFIle esitanud nii TTÜ kui TÜ. Mõlema ülikooli rektoriga on ka räägitud, kuid konstruktiivse koostööni pole asi veel jõudnud. ASTRA meetme eesmärgid ja kaasatud ressursid ei ole kooskõlalised. Meetmesse kirjutatud eesmärgid suurteks muudatusteks ei ole tasakaalustatud sisulise analüüsi ja piisava finantseeringuga. Ohtlik tendents praegusel hetkel on, et ülikoolide ja TA asutuste liitmise ja reformimise plaanide tegemisel lähtutakse pigem omavahelistest kokkulepetest kui sisulisest analüüsist. Tulemus võib olla negatiivse mõjuga kõrgetasemelise teadustöö jätkamisele. KBFI teadusnõukogu peaks arutama põhjalikumalt tekkinud olukorda ja kujundama seisukohad.

3. TANI „Eesti ülikoolide, teadusasutuste ja rakenduskõrgkoolide võrgu ja tegevussuundade raport“.

Martti Raidal: teadusnõukogu liikmetele on laiali saadetud töödokument seisukohtade kujundamiseks TANI raporti ettepanekute osas. TANI raport on oluline dokument, mis tõenäoliselt kutsub esile strateegilised muudatused Eesti teadusmaastikul ja puudutab otseselt KBFI tulevikku. Seda, et tegemist on sisulise dokumendiga, et selle ettepanekuid kaalutakse tõsiselt ja viiakse ellu ka tegelik reform, on kinnitanud ka haridus- ja teadusminister meediaintervjuudes.

Raporti sisu on, et reform peab toetama kõrgetasemelist teadust. Raportis välja pakutud ideed on vaja sisustada nii, et muudatused ei lõhuks olemasolevaid hästitoimivaid asju.

Olulised punktid, mis on eelduseks reformi läbiviimisel:

- 1) Tegevusplaani aluseks peab olema üldine poliitiliselt sõltumatu evalveerimine.
- 2) Muudatused peavad toimuma peale evalveerimist ja analüüsi, mitte nii, et rektorite tasemel midagi kokku lepitakse ja siis ellu viiakse.
- 3) Reform peab algama suurtest ülikoolidest ja sellel peab olema seadusandlik alus.
- 4) Reformiga peab kaasnema piisav finantseering muudatuste elluviimiseks.
- 5) ASTRA meedet ja selle eesmäärke ei tohi kasutada kiirustatud või sunnikorras muudatuste elluviimiseks.

Anne Kahru: TANI raporti ettepanek KBFI osas on ühineda ülikoolidega. Imelik on see, et raporti koostamisel ei ole ühegi KBFI töötajaga suheldud ega arvamusi küsitud. Võimalike tegevussuundade arutamisel tuleks KBFI analüüsidokumendis arvestada ka variandiga, et ei toetata ühinemist ülikooliga.

Martti Raidal: KBFI analüüsidokumendi koostamise eesmärk on see, et reformiga seonduvaid küsimusi arutataks laiemalt. KBFI tugevusteks on interdistsiplinaarsus, koostöö ülikoolide ja muude rahvusvaheliste teadusorganisatsioonidega, motiveeritus ja hea töökultuur. Kõik need aspektid vajavad ka kaalumist reformide läbiviimise käigus. Nõukogu arutas võimalikke ühinemisi ülikoolidega ja tegi pingerea, mis peegeldab KBFI eelistusi praeguses olukorras.

Hetkel on KBFI eelistused: 1) iseseisvus, 2) TÜ, 3) TTÜ tingimusel, et toimub TTÜ struktuurireform, 4) välistame KBFI lõhkumise TÜ ja TTÜ vahel.

Instituut peaks kaaluma ka varade osalist realiseerimist, et toetada veelgi teadustegevust KBFI ja suurendada omafinantseerimise võimalusi. Instituut omab suurt maatumki, mis seisab kasuta ja ei teeni teadustegevuse huve. Vaja oleks selgitada kinnistu turuväärtus ja otsustada selle realiseerimine vajadusel.

Informatsioon võetakse teadmiseks.

Otsustatakse koostada KBFI teadusnõukogu seisukohad ja ettepanekud, TANI raporti osas ning edastada need erinevatele otsustuskogudele (kultuurikomisjon jm.).

4. KBFI teadurite valimine.

Jüri Siigur teeb ettepaneku moodustada valimiskomisjon kõigi hääletuste läbiviimiseks koosseisus Tiit Saluvere, Igor Ševtšuk ja Andi Hektor.

OTSUS: valimiskomisjoni moodustamine ning esimehe ja sekretäri kinnitamine vastavalt otsusele nr 8 (ühehäälselt).

Jüri Siigur: välja on kuulutatud 2 teaduri kohta. Üks keemilise füüsika labori infrapuna- ja teraherts-spektroskoopia erialal ja üks bioenergeetika laboris biokeemia erialal.

Infrapuna- ja teraherts-spektroskoopia erialal kandideerivad Anna Šugai ja Jekaterina Jefimova ning biokeemia erialal Marju Puurand, Katrin Trummal ja Jekaterina Jefimova.

Kõik kandidaadid vastavad formaalselt nõuetele. Ekspertid on hinnanud kandidaate ning moodustanud pingerea. Ekspertide hinnangud teaduri kandidaatide kohta on nõukogu liikmetele edastatud tutvumiseks.

Nimekiri suletakse ja viiakse läbi hääletus.

Hääletusest võtab osa 15 teadusnõukogu liiget 16-st.

Valituks osutuvad Anna Šugai infrapuna- ja teraherts-spektroskoopia erialal ja Marju Puurand biokeemia erialal.

Lisatud 31.08.2015 valimisprotokollid nr 2 ja 3.

OTSUS: kinnitada 31.08.2015 teadurite valimise tulemused vastavalt otsusele nr 10 (ühehäälselt).

5. KBFI teadusnõukogu liikmete valimine.

Täitmisel on kolm vakantsi. Praegustest nõukogu liikmetest lõppesid volitused Peeter Burkil ja Angela Ivaskil. Mõlemad on esitanud nõusoleku kandideerida uuesti.

Kolmas kandidaat on KBFI vanemteadur Els Heinsalu. Ta on matemaatilise füüsika taustaga, töötanud KBFI-s palju aastaid, läbinud mitu järeldoktori perioodi välismaal ning juhib käesolevast aastast instituudi IUT uurimisteemat „Mitmekesisuse roll komplekssetes süsteemides“.

Muid kandidaate pole. Nimekiri suletakse ja viiakse läbi valimised.

Kõik kandidaadid osutuvad valituks.

Lisatud 31.08.2015 valimisprotokoll nr 4.

OTSUS: kinnitada 31.08.2015 teadusnõukogu liikmete valimise tulemused vastavalt otsustele nr 9 (ühehäälselt).

6. Kohalalgatatud küsimused.

Anne Kahru: instituudi inglisekeelne veebileht ei tööta.

Toomas Välimäe: tegemist on tehniliste küsimustega. Hetkel tegeletakse sellega ja loodetavasti leitakse lahendus kiiresti.

Nõukogu esimees

Martti Raidal

Teadussekretär

Jüri Siigur

Protokollija

Kristian Sülluste